

Д. Г. Матукова,
асистент кафедри економіки підприємств
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
e-mail: Dana-00088@yandex.ru

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Матукова Дар'я
Еколого-економічні засади
збалансованого розвитку
гірничо-збагачувальних
підприємств

Matukova Darya
Environmental and economic
principles of balanced development
mining enterprise

Сучасний розвиток видобувного сектора України має величезне значення для економічного розвитку країни в цілому. Діяльність гірничо-збагачувальних підприємств (ГЗП) супроводжується рядом наслідків, які негативно позначаються на якості стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення. Видобуток корисних копалин супроводжується потужним негативним впливом на довкілля, що виражається в забрудненні атмосфери, водних об'єктів і земель, зміні хімічного складу ґрунтів і мікрофлори, у використанні природних ресурсів.

Україна знаходиться на початку етапу виснаження надр, для якого характерним є майже повне розвідування надр, а відтак, величина відношення прогностичних ресурсів до розвіданих запасів на кінець цього періоду буде близька до нуля. Нераціональне використання мінерально-сировинної бази провокує ризик зменшення обсягів виробництва залізорудної продукції (ЗРП), зниження її якісних параметрів, втрати традиційних ринків збуту, зменшення валютних надходжень до бюджету держави, зниження рівня конкурентоспроможності продукції внаслідок ускладнення гірничо-геологічних умов видобутку. Зауважимо, що найбільш перспективним напрямом для ГЗП на сьогодні є комплексне використання мінерально-сировинної бази за рахунок переробки відходів видобутку та збагачення. З огляду на це, варто зазначити, що підвищення продуктивності природних ресурсів за рахунок їх комплексного використання дозволить отримати синергію еколого — економічної ефективності [2, с. 261].

Доведено, що виробництво продукції з відходів у кілька разів нижче, ніж з видобутої природної сировини, а відтак комплексне використання сировини є передумовою зростання прибутковості

діяльності підприємства. Комплексне використання сировини дозволяє збільшити обсяги виробництва продукції з одиниці ресурсу, знизити собівартість товарної продукції, розширити ринкову нішу підприємства та оптимізувати розмір штрафних санкцій за забруднення навколишнього середовища [1, с. 809].

Аналіз структури управління еколого-збалансованим розвитком вітчизняних підприємств свідчить, що на цей час відсутня єдина й ефективна система галузевого управління охороною навколишнього середовища суб'єктів господарювання, що спеціалізуються на видобутку корисних копалин. Окремі питання охорони навколишнього середовища вирішуються на державному та місцевому рівнях. Разом з тим, їх вплив обмежений певними відомчими рамками і, як наслідок, не може бути охарактеризований як продуктивний. Це доводить об'єктивну необхідність удосконалення еколого — економічного управління на рівні первинної ланки господарювання. Практична відсутність механізму стимулювання природоохоронної діяльності, спрямованої на охорону, що відповідає сучасній реальності, використання і відтворення мінерально-сировинної бази призводить до необхідності впровадження еколого-економічних засад збалансованого розвитку на гірничо-збагачувальних підприємствах [3, с. 211].

Запропоновані нами стимулюючі фактори забезпечення еколого-збалансованого розвитку ГЗП можуть бути у вигляді: системи бюджетного фінансування; пільгових інвестувань й кредитувань; податкових регулювань (фіксовані податки на природоохоронну діяльність, пільги по податках на розробки продукції природоохоронного призначення тощо); податків на екологічно недосконале виробництво; прискореної амортизації виробничих фондів; обов'язкових екологічних страхувань джерел екологічного ризику; формуванні екологічних фондів, що забезпечують здійснення діяльності по запобіганню, локалізації, ліквідації й компенсації втрат, зумовлених еколого-економічним збитком.

Отже основними інструментами економічного механізму управління природоохоронною діяльністю ГЗП на нашу думку є: платність природокористування; плата за забруднення навколишнього природного середовища (екологічний податок); екологічні програми. Впровадження платного природокористування сприяє більш адекватному урахуванню екологічного фактору в економіці, раціональному використанню природних ресурсів. Деякою мірою плата за природні ресурси є аналогом екологічного податку.

Література

1. Ілляшенко С. М. Економічна безпека підприємства / С. М. Ілляшенко// Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. — Суми : Університетська книга, 2012. — С. 803—818.
2. Криворучкіна О. В. Управління продуктивністю підприємства на основі ресурсозбереження / О. В. Криворучкіна // Бізнес-інформ: науковий журнал. — 2013. — № 5. — С. 258—263.
3. Орлов А. И. Проблемы управления экологической безопасностью. Итоги двадцати лет научных исследований и преподавания / А. И. Орлов. — Saarbrücken: Palmarium Academic Publishing, 2012. — 344 с.

О. В. Мельник,
старший викладач кафедри стратегії підприємств
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
e-mail: kina44@rambler.ru

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мельник Оксана
Разработка стратегии
управления нематериальными
активами предприятия

Melnik Oksana
Development of the strategy
management of intangible assets
companies

З позиції теорії стратегії розрізняють загально корпоративну, конкурентну стратегію (чи бізнес- стратегії), функціональну та операційну стратегії. Існує два підходи до розробки стратегії : це так званий зверху вниз (розробляємо стратегію і вже під неї здійснюємо пошук необхідних ресурсів) та знизу вверх (коли є ресурси і відповідно розробляємо стратегію з використанням даних ресурсів).

У контексті управління НМА корпоративна стратегія розглядається як спосіб, у який компанія намагається створити вартість, окреслюючи масштаби своєї діяльності на ринках і координуючи їх. Ефективність такої стратегії не зводиться лише до придбання цінних стратегічних ресурсів, якості окремих елементів чи ефективної системи управління, але й залежить від того, як функціонують і взаємодіють усі елементи системи стратегічного управління.

Загалом, стратегічний потенціал підприємства ґрунтується на таких складових, як рівень розвитку стратегічно значущих ресурсів (до яких ми відносимо саме нематеріальні активи), можливості їх створення чи залучення та відповідність стратегічній меті фірми. В свою чергу рівень розвитку стратегічно значущих ре-